

A NAPOLEONVERŐ MAGYAR HADVEZÉR

A BELVÁROSI PLÉBÁNIATEMPLOM NAGY HALOTTJA

Budapest székesfőváros elhatározta, hogy a belvárosi plébániatemplomot, amit a hozzánemértés és a szűkkeblűség építészeti szempontból meglehetősen tönkretett, eredeti gótikus szépségében helyreállítja.

Kevesen tudják, hogy ebben a templomban aluszsa örök álmát 125 év óta, minden idők egyik legnagyobb magyar hadvezére, a török- és franciaverő krajovai és topolyai báró Kray Pál tábornok, akinek lángesze, a magyarságra nézve a legnehezebb körülmények között is, minden ármány, cselszövés és irigység ellenére is diadalmaskodni tudott.

Szepességi nemesi családból származott. Dédapja bártfai evangélikus lelkész és könyvnyomató volt s 1662-ben kapta meg a magyar nemességet. Nagypja, Kray Jakab, késmárki főbíró, II. Rákóczi Ferencnek odaadó híve. Mikor Heister császári tábornok 1709-ben Késmárkot elfoglalta, lefejeztette s ingatlan javait elkobozta. Edesapja hős katona, Késmárk követte az 1751-i pozsonyi országgyűlésen. A késmárki kuruc vértanu és a követ élettörténete még Jókai képzetét is foglalkoztatta s az ő küzdelmeiket írta meg „Az apja fia” című regényében.

Kray Pál 1735-ben született Késmárkon. Magasabb katonai kiképzést Bécsben kapott gróf Csáky Mik-

lós, Magyarország hercegprímásának pártfogása mellett, kinek hatására áttért a katolikus hitre.

Mint fiatal tiszt résztvett a hétéves háboruban, mindvégig vitézül harcolt s egy alkalommal súlyosan megsebesült.

1784-ben volt Erdélyben a Hóra és Kloska lázadás. A felbujtott oláhok a magyarokat és nemeseket csatládástól leöldösték, birtokaikat dúlták, rabolták, 130 magyar falut felegettek. Mint a 2. székely határőrezred alezredesét, Kray Pált bízták meg a felkelés leverésével. Ennek a megbízásnak kitűnően tett eleget, a vezetőket elfogta s az egész mozgalomnak véget vetett. Ez a szerepe a magyarság előtt személyét igen rokonszenvesé tette.

1788-ban és 1789-ben résztvett a török elleni háboruban, megverte Osman és Kara Musztafa pasák seregeit, benyomult a Havasalföldre s elfoglalta ennek fővárosát, Krajovát. E nagyszerű eredményekért kapta a Mária Terézia-rend lovagkeresztjét, a bárói méltóságot, a krajovai előnevet s a tábornoki rangot. Az örökös harc s a délvidék egészségtelen, maláriás éghajlata egészségét annyira aláásta, hogy 1791-ben kénytelen volt Pestre jönni pihenni.

Nem sokáig élvezhette azonban a nyugalmat. 1789-

Alsó kép: a belvárosi plébániatemplom gótikus szentélyrészlete.

